
Místní referendum – město Břidličná

Městu Břidličná byl doručen návrh na vyhlášení místního referenda, a to k otázce další součinnosti obce s výstavbou větrných elektráren v k. ú. Břidličná. Návrh byl městským úřadem přezkoumán, přípravný výbor byl vyzván k odstranění nedostatků. Po předložení opraveného návrhu byla provedena jeho kontrola a návrh byl předán radě města.

Rada města projednala dne 26.8.2026 návrh co do jeho zákonných náležitostí podle zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu (dále jen „**zákon**“) a se všemi potřebnými podklady následně předkládá návrh k jeho projednání zastupitelstvu města, které se bude konat dne 9.9.2026.

Otázka položená přípravným výborem zní: ***„Souhlasíte s tím, aby město Břidličná poskytovalo součinnost k přípravě, povolování nebo realizaci výstavby větrných elektráren na svém území?“***

Předně je třeba posoudit, zda na položenou otázku lze odpovědět ano/ne (§ 8 odst. 3 zákona) – tato podmínka je splněna.

Dále tak zastupitelstvo posuzuje, zda lze o položené otázce místní referendum konat ve smyslu § 13 zákona. V případě, že ano, zastupitelstvo usnesením rozhodne, že vyhláší místní referendum a zároveň stanoví den jeho konání. Nelze-li o navržené otázce místní referendum konat, zastupitelstvo usnesením rozhodne, že místní referendum nevyhlásí.

K části otázky „poskytování součinnosti k přípravě výstavby VTE“

V březnu 2023 přijalo zastupitelstvo Program rozvoje města na období 2023-2027, jehož součástí byla mj. realizace záměru v oblasti větrných elektráren. Program je veřejně dostupný. V listopadu 2023 proběhla debata občanů a členů zastupitelstva s odborníky ohledně VTE. V návaznosti na besedu s odborníky projednalo záměr VTE zastupitelstvo na svém zasedání dne 13.12.2023. Debata byla vedena mj. o posunu v oblasti obnovitelných zdrojů energie od posledního projednání tohoto záměru před 15 lety. Současně bylo konstatováno, že v souvislosti s veřejně dostupným Programem bylo město osloveno několika subjekty podnikajícími v oblasti VTE. Na základě proběhlé diskuse bylo zastupitelstvem dne 13.12.2023 přijato usnesení o schválení záměru přijímat a posuzovat nabídky na výstavbu VTE, které by směřovaly k uzavření smluv o výstavbě.

Následně v roce 2024 dvakrát o záměru jednalo zastupitelstvo, přičemž s ohledem na potřebu doplnění informací a podkladů nebyly další kroky záměru schváleny. Zastupitelstvo schválilo uzavření Plánovací smlouvy a Smlouvy o spolupráci při výstavbě větrného parku s ČEZ a.s. a AL Invest Břidličná a.s. na svém zasedání dne 31.7.2024.

Před samostatným uzavřením smluv byla dne 7.10.2024 uzavřena Dohoda o složení zálohy. Předmětem této dohody je, že AL Invest Břidličná a.s. jakožto investor poskytne městu zálohu ve výši 10.000.000 Kč. Tuto částku AL Invest Břidličná a.s. poskytla jako zálohu na budoucí finanční plnění v souvislosti s realizací záměru VTE.

Následně byly uzavřeny jak Plánovací smlouva, tak Smlouva o spolupráci (s ČEZ a ALI jakožto investory).

O celém procesu záměru VTE byli občané města pravidelně informováni, měli možnost účastnit se jak besedy, tak všech jednání zastupitelstva. Informace o VTE byli uveřejněny na webu města, opakovaně také v měsíčníku obce. Po celou dobu město prezentovalo postupné kroky směřující k záměru. Nikdo z občanů proti procesu doposud nic nenamítal.

Zastupitelstvo nemůže (a ani nechce) občanům upírat jejich právo podílet se na chodu města. Pokud má však nyní být předmětem místního referenda otázka, zda město má či nemá „poskytovat součinnost“, tak se taková otázka jeví jako bezpředmětná v situaci, kdy město již je více než rok smluvně k poskytování součinnosti zavázáno a součinnost proto již poskytovalo a poskytuje. Z návrhu na vyhlášení místního referenda není zřejmé, co má (ne)poskytování součinnosti představovat, ani to, z jakého důvodu tato otázka u občanů vyvstala poté, co jsou o existenci a přípravě realizace záměru informováni přinejmenším tři roky. Nelze vyloučit, že se určitá část občanů neseznámila s aktuálním stavem a informacemi a mohla pak nabýt nesprávného dojmu, že záměr VTE je „novinka“, o které vedení města rozhoduje bez projednání či vědomí svých občanů.

K části otázky „poskytování součinnosti k povolování výstavby VTE“

Pro povolení výstavby (tedy realizace záměru) je zcela základním dokumentem vydání kladného stavebního povolení a splnění celé řady přísných podmínek. Tento proces zahrnuje zejména posouzení vlivu záměru na životní prostředí (EIA), stanoviska dotčených orgánů a v neposlední řadě souhlas Energetického regulačního úřadu.

EIA, tedy posuzování vlivu na životní prostředí, je v pravomoci krajského úřadu, pokud se záměr týká jednoho kraje. Stanovisko EIA je vydáváno v rámci výkonu státní správy v oblasti ochrany životního prostředí. Jde o výkon veřejné správy a jedná se o podkladové stanovisko pro další proces v realizaci záměru – vydání stavebního povolení.

Stejně tak vydání stavebního povolení spadá do výkonu veřejné správy. Město není v těchto případech objektivně schopno průběh procesů nebo řízení ovlivnit.

Otázka povolování výstavby tak předně nespadá do samostatné působnosti obce (§ 6 zákona), resp. se o takové otázce rozhoduje ve zvláštním řízení (§ 7 písm. a) zákona).

K části otázky „poskytování součinnosti k realizaci výstavby VTE“

Komentář k této části otázky se částečně překrývá již s výše popsáním vývojem celého procesu, který – za plné informovanosti občanů – vyústil v uzavření Plánovací smlouvy a Smlouvy o spolupráci.

Prvně je třeba se zmínit také o existenci Dohody o složení zálohy – na jejím základě město inkasovalo částku 10.000.000 Kč, kterou aktuálně drží na samostatném účtu (oddělenou od rozpočtu města).

Smlouva o spolupráci vymezuje práva a povinnosti investora a města v rámci záměru VTE. Zakotvuje, že investor ponese všechny náklady spojené s pořízením a provozem VTE. Dále dělí proces na 2 fáze – v 1. fázi investor podniká kroky potřebné k získání územního rozhodnutí pro výstavbu. Pro tuto fázi je stěžejní pozitivní stanovisko EIA. Pokud ho investor nezíská, záměr nelze realizovat. V současné době, již hodnocení EIA probíhá a vydání stanoviska lze očekávat v nadcházejících měsících. Tuto Smlouvu o spolupráci lze ukončit dohodou, případně výpovědí, pokud jedna ze stran podstatným způsobem poruší smlouvu. Pokud poruší smluvní strana nepodstatným způsobem, musí dostat možnost nápravy, teprve poté, lze smlouvu vypovědět i z tohoto důvodu.

Plánovací smlouva vymezuje závazky investora (stavebníka) a města. Investor zejména nese náklady na realizaci záměru.

V této smlouvě jsou jasně vymezeny také závazky obce, a to předně poskytovat součinnost, nezměnit územní plán, podílet se na komunikaci s veřejností, na výzvu uzavřít příslušnou smlouvu, umožnit stavební práce atp. a nést náklady s tímto související.

V souvislosti s tímto smluvním závazkem, který město převzalo již v loňském roce – a to zcela transparentně na základě několika projednání zastupitelstvem – tak hrozí vysoké riziko významných finančních dopadů pro město, pokud by nyní přestalo poskytovat součinnost, případně chtělo běžící smlouvy ukončit. Město v tuto chvíli nezná stanovisko investora, zejm. společnosti AL Invest Břidličná a.s., zda by za daných okolností a v této fázi celého záměru nárok na náhradu škody či vrácení plnění uplatňoval. Stejně tak zastupitelstvu není zřejmé, o jak vysoké nároky by se mohlo jednat. Vzhledem k tomu, že by se pro město mohlo jednat o zcela zásadní zásah do rozpočtu a financí, považuje zastupitelstvo za nezbytné přistupovat k celé věci s péčí řádného hospodáře a před rozhodnutím o vyhlášení místního referenda posoudit rizika, která by mohla v souvislosti s referendem vyvstat.

Zastupitelstvo za daného stavu nemůže prozatím rozhodnout o vyhlášení místního referenda, ani o tom, že místní referendum nevyhlásí, protože z projednání návrhu vyplynulo, že zastupitelstvo potřebuje pro své kvalifikované rozhodnutí další podklady. Zastupitelstvo považuje s ohledem na význam věci pro město za nanejvýš důležité, aby rozhodnutí bylo učiněno na základě dostatečných podkladů a informací, aby nedošlo k poškození obecních zájmů v souvislosti, s již uzavřenými smlouvami.